

Anna Tusińska

Lubelskie Kuratorium Oświaty

Teresa Traczyk

Mazowieckie Kuratorium Oświaty

Sprawozdanie z wizyty studyjnej w Walii zespołu Anny Tusińskiej i Teresy Traczyk

Wizyta studyjna miała miejsce w Swansea, jednym z walijskich miast. Podczas wyjazdu wizytatorzy uczestniczyli w spotkaniach z przedstawicielami szkół podstawowych, ponadpodstawowych, samorządu lokalnego oraz Estyn - Inspektoratu Jej Królewskiej Mości, dzięki którym mieli okazję poznać walijskie systemy edukacji i nadzoru.

I. Estyn

Estyn jest instytucją niezależną od władz rządowych. Zatrudnia 104 pracowników, w tym 60 inspektorów, będących pracownikami służby cywilnej oraz wielu w niepełnym wymiarze godzin.

Inspektorat Estyn sprawuje nadzór na szkołami publicznymi, instytucjami edukacji ustawicznej oraz na samorządem lokalnym w zakresie realizacji zadań oświatowych.

Bada jak wdrażana jest polityka edukacyjna rządu, przedstawia opinie w sprawie planowanych nowych założeń polityki edukacyjnej, przekazuje rządowi informacje o aktualnych potrzebach w zakresie oświaty. Ponadto podejmuje działania związane z promowaniem dobrych praktyk.

II. Inspekcje

W Walii wszystkie podległe szkoły/instytucje są poddawane inspekcji w cyklu 6 letnim.

Inspekcja przebiega w kilku etapach.

1. Pierwszy, przed inspekcją, polega na przygotowaniu do badania i jest on szczególnie istotny. Inspektorzy analizują dostarczone przez szkołę dokumenty, zdobywają wiedzę np. z Walijskiego Biura Statystycznego, z informacji uzyskanych od różnych służb, czy samorządu lokalnego. Analiza informacji służy budowaniu hipotez badawczych i „ścieżki dociekań” w trakcie inspekcji. Przed pobytem w szkole tworzone są „komentarze przedinspekcyjne”. Na 4 tygodnie przed rozpoczęciem inspekcji szkoła zostaje zawiadomiona telefonicznie. Na tydzień przed badaniem dostarcza do siedziby Inspekcji autoewaluację oraz inne dane liczbowe dotyczące wyników nauczania, w tym wyniki egzaminów. Dołączane są też dokumenty związane z planowaniem przyszłości i rozwoju szkoły.

2. Drugim etapem jest pobyt w szkole i prowadzenie badania. Inspekcja w Walii trwa 5 dni i zawsze rozpoczyna się w poniedziałek. W trakcie pobytu inspektorów w szkole prowadzone są rozmowy z dyrektorem, starszą kadrą nauczycielską, uczniami, rodzicami i innymi pracownikami. Bardzo dużą wagę przywiązuje się do rozmów z uczniami i obserwacji zajęć (ok. 50% czasu). Inspektorzy po każdym dniu sporządzają informacje z inspekcji, które są podstawą do opracowywanego raportu. W czwartek, w porze lunchu, w mniejszych szkołach a w piątek w większych, dyrektor szkoły jest zapoznawany z wstępnymi wynikami. Po 2 tygodniach szkoła otrzymuje wstępny raport, ostateczny raport publikowany jest w Internecie.

Raport z przeprowadzonej inspekcji dzieli się na trzy części. W pierwszej znajdują się najważniejsze informacje dotyczące spełniania standardów oraz wyników z jakimi opuszczają szkołę absolwenci. Druga to ocena jakości programów nauczania, a w trzeciej znajdują się informacje dotyczące jakości przywództwa i zarządzania.

Po otrzymaniu przez szkołę raportu przygotowywane są skrócone wersje dla rodziców i innych instytucji zainteresowanych wynikami.

3. Trzeci etap obejmuje te działania szkoły, które będą wynikiem inspekcji. 45 dni po publikacji raportu szkoła opracowuje poinspekcyjny plan działań, w którym wskazuje, jak odnieść się do inspekcyjnych rekomendacji. Plan przesyłany jest także do wydziału edukacji samorządu.

III. Spostrzeżenia związane z różnicami między walijskim a polskim systemem nadzoru.

- W czynnościach inspekcyjnych bierze udział przedstawiciel szkoły, który uzyskując wiedzę o szkole z pozycji inspektorów będzie wspomagał szkołę w jej pracy w najbliższej przyszłości.
- Działalność szkół, które uzyskują niskie oceny jest monitorowana przez Estyn lub samorząd lokalny. Szkoły otrzymują rekomendacje „co ma się stać w szkole po inspekcji”. Po roku prowadzona jest ponowna inspekcja. W przypadku złych wyników przedstawionych w **raportach** po inspekcji w samorządzie lokalnym, minister może podjąć decyzję o wprowadzeniu wskazanego przez siebie komisarza, który będzie zarządzał oświatą w tym samorządzie.
- Od raportu opracowanego przez inspektorów nie ma odwołań.

IV. Elementy systemu walijskiego, które moim zdaniem można przenieść na grunt polski

- Inspektorzy systematycznie uczestniczą w doskonaleniu zawodowym, w tym aby zapewnić jak największą obiektywność w dokonywaniu oceny szkół.

- Jeden zespół inspekcyjny przeprowadza w roku 12 inspekcji. W skład zespołu wchodzi od 7 do 15 inspektorów, w tym inspektor główny i od 2 do 4 inspektorów zawodowych, inspektorzy reprezentanci środowiska i inspektorzy „koledzy”. Zespół inspekcyjny korzysta z pomocy asystentów inspektorów, którzy zajmują się stroną organizacyjną inspekcji. Oni także zajmują się techniczną stroną gromadzenia danych, np. przygotowaniem danych źródłowych wskazanych w autoewaluacji, wstępnym przygotowaniem materiałów do analizy dla inspektorów.
- Czas przed inspekcją pozwala na rzetelną analizę informacji o szkole, postawienie hipotezy badawczej, weryfikowanej w czasie pobytu w szkole. Terminy przekazywania raportu pozwalają na dokładną analizę danych i rzetelne przygotowanie dokumentu.
- W związku z niskimi wynikami nauczania w szkołach walijskich, opracowano system wsparcia i interwencji, oparty na pracy liderów systemowych, którymi głównie są dyrektorzy najlepszych szkół w regionie. Szkoły skupione są w tzw. „rodzinach szkół” jest to kilka szkół działających w tych samych warunkach demograficznych, na przykład uczniowie pochodzą z terenów nieuprzywilejowanych (bezrobocie, imigranci, ...) rodziny objęte pomocą społeczną”.

V. Słowa, które zapamiętamy, których autorami są spotkani inspektorzy Estyn.

- *„Inspekcja, to podróż ku ciągłemu doskonaleniu się szkół”*
- *„Inspektorzy są adwokatami dzieci i młodzieży”.*